XII. évfolyam. Celldömölk 1916. március 5. 10. szám.

KEMENESALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Megjelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Egész évre 8 korona, félévre 4 korona, negyedévre 2 korona.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
DINKGREVE VÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Vándor könyvnyomdája Celldömölkön.
Ide intézendők a szellemi részt illető közlemények, hirdetések és mindennemü pénzilletékek.

Közélelmezésünk.

Állandóan folynak a tanácskozások a kormánykörökben, sőt a vármegyékben is, hogy miképpen lehet biztositani a nép élelmezését a még beláthatatlan ideig is eltartó, elhuzódó háboru alatt. Eleinte csak budapesti, lokális kérdés volt a közélelmezés kérdése, de csakhamar országos jelleget vett föl. Mert a közélelmezés alapja — tapasztalás szerint — a kenyér és a hus, ám legkevésbbé sem szabad tekinteten kivül hagyni a többi élelmiszert sem; mégis különösen kenyérrel és husnemüekkel kell ellátni a nemzetet, mert másképp nem volna meg az ereje és kitartása a háboru további folyamán.

Meg lehetünk nyugodva. A közélelmezés kérdése mindenütt kielégitő megoldást fog ezután is nyerni. A legutóbbi tanácskozásokon az illetékes körök a beérkezett jelentésekből nemcsak azt tudták megállapitani, hogy az uj termésig is jól el vagyunk látva élelmiszerrel, hanem a föld kellő megnüvelése, a tavaszi mezőgazdasági munkák okszerü és szorgalmasan történő elvégezése oly jó és eléggé bőséges uj termést is biztosit, hogy *okos beosztással és takarékossággal* a jövő esztendőt minden fönnakadás nélkül átélhetjük belőle.

De ehhez a beosztáshoz és takarékossághoz majd mindenkinek hozzá kell járulnia. Nem szabad a dolgot kizárólag a kormányra és a hatóságokra bizni. A kormány ugy, mint a hatóságok hozhatnak ugyan határozatokat, fölállithatnak bizonyos elveket arra vonatkozólag, hogy miképpen osszuk be az élelmiszereket, amelyek rendelkezésünkre állanak, hanem ezek még mindig csak holt betük, üres formák maradnak mindaddig, mig maga a nemzet, *maga a nagyközönség* be nem látja e szabályok és a kormányrendeletek szükségét és nemcsak azért ragaszkodik hozzájok, mert megvannak és mert *kötelezők*, hanem főleg azért, mert érzi az igazságukat és helyességüket.

Mindnyájunknak arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy takarékoskodunk az élelmiszerekkel és kerüljük a fölösleges luxus-kiadásokat akkor is, ha nincsenek szigoru szabályok és parancsok erre a takarékosságra. Hiszen tulajdonképpen nem is illik, és a komolyság hijjával van az ebben a drága világban, ebben a nagy élet-halál-harcban, ha valaki *ma* nem törődik semmivel, hanem kizárólag arra törekszik, hogy szükségleteit épp ugy, minden zökkenés nélkül elégitse ki, mint békeidőben. Nem azok idézik elő az élelmiszer-hiányt, akik rendesen esznek, hanem azok, akik jelenleg is éppen olyan fényüzéssel akarnak élni élelmiszerek dolgában is, amint a háboru előtt tették. Voltaképpen lelkiismeretlen és hazafiatlan üzérek mellett ezek az emberek okozzák az élelmiszerek és ruházati cikkek szerfölötti drágaságát is.

Mindnyájunknak össze kell fognunk abban, hogy a kormány idevágó rendeleteit szigorubban megtartjuk és mikor a kormány takarékosságra, hazafiasságra, az igazi felebaráti szeretet és az irgalmasság cselekedeteinek gyakorlására int bennünket, ezt az intelmet megfogadjuk. Azok a kellemetlenségek, amelyek a közélelmezés terén az országot eddig már érték, mind elfognak maradni abban az esetben, ha bölcs kormányunknak mindenre kiterjedő figyelme, intézkedése és a szükségessé vált rendeletei nem maradnak semilyen irányban sem holt betün, hanem élettel, tartalommal tölti be a nemzet. Igy, és nem másképpen adunk erőt, bátorságot, szellemet a harctéren hazánkért, nemzetünkért, szabadságunkért, édes mindnyájunkért vitézül harcoló, küzdő kedves fiainknak is!

Ma Vas vármegye élén álló vezető férfiaink, járásunk és községeink hatóságai lélekismeretük minden tisztaságával törekesznek azon, hogy a közélelmezés dolgában rend legyen, a nép lehetőleg kielégitést nyerjen és megnyugvást találjon.

A jó Isten áldása legyen mindnyájukon, akik ebben a kiválóan fontos, hazafias misszióban közremüködnek! Magyarország termőereje elég erős a magyar nemzet eltartására. Csak okosan, takarékosan kell vele bánni. Hazánk első szent királyával teljes meggyőződésből mondjuk: »Ha Isten velünk, ki ellenünk!? (*B. Gy.*)

Közgyülés. A czelldömölki Vöröskereszt-fiókegyesület ma délután fél 4 órakor a városháza tanácstermében tartja évi rendes közgyülését.

Borura derül!

De szomorú szegény szivem,
Nem tud nyugodni keblemben.
Nem csuda, hisz' haragszik rám
a rózsám,
Megbocsátni nem is akar
a babám.

Oka pedig nem én vagyok,
Hisz' szerelmem fényben ragyog!...
Esdve kérlek, kis galambom,
nézz reám.
És bocsáss meg szerelmednek
igazán!

Megbékélve, szerelemben,
Boldogságban és örömben
Nyujtsd csókra a pici szádat,
édesem,
Borúlj forró kebelemre,
kedvesem!

—*ő.*

HIREK.

Tisza István gróf miniszterelnök, a dusgazdag földesur, a nagy földbirtokos, egy őszinte nyilatkozata a főrendiházban: »A gyermekhalandóságon a helyes birtokpolitikával és a közegészségügy javitásával is lehet és kell segiteni. Ami azonban a nép fölvilágositását és orvoslását illeti, egy müvelt ember sok mindent tehet, ha foglalkozik a néppel és sokszor többet tehet, mint az orvos. Fajdalom, *kiveszőben van a földbirtokos*, de nem azért, mert elvészett a földje, hanem *mert megszüntek földesurak lenni.* A szórakozás hol nagy városba, hol déli mulatóhelyre, vagy északi klimatikus helyekre viszi a vagyonos embert. Ebben hibás kissé az orvos is. Ha a gyermek többször is náthás, maradjon és nőjjön föl az otthonában, bocsássa bele gyökerét az ősi ház talajába, melyben atyja és nagyatyái fölnőttek és *ne neveljünk* olyan generációt, melynek kastélye van meg, de a kastélyba már csak szórakozni jár és *nem megy a nép közé*, amelynek ő volna hivatott vezetője. Most, amikor megtanultuk ismerni a magyar parasztot, a magyar bakát, a magyar anyát, a magyar társadalom fölsőbb rétegeinek tudatára kell ébrednie arra, hogy a legujabb kötelesség, ha otthon teljesitik a földesurak kötelességüket.« — A miniszterelnök beszédét lelkes éljenzéssel és tapssal fogadták; mi is forró köszönetet mondunk neki, hogy nemes őszinteséggel — fején találta a szeget.

Hadifogoly-bizottság. A hadifoglyok munkához való beosztása és ellenőrzése, mint ismeretes, külön bizottság hatáskörébe tartozik. E bizottság tagjait a vármegye főispánja hozzájárulásával az alispán nevezte ki. A kinevezettek között találjuk dr. Maróthy László káldi nagybirtokost és dr. Pletnits Ferenc czelldömölki ügyvédet.

Járvány. Ismét felütötte fejét az apró gyermekek között a járvány; ezért a helybeli óvoda hatóságilag lezáratott s a szükséges óvóintézkedések egyébként is megtétettek.

Ölöllségének »legfiatalabb« katonái, az »öreg« 43—46 évesek, a mult héten berukkoltak. Lattuk a eszünkbe jutott Zrinyi mondása: »Édes a vitézség az ember szájában, de nagy és rettenetes a halálos próbában.« Nem trefadolog hat ez a berukkolás. Volt ugyan valami furcsa, valami szokatlan elevenség látható, amint lépkedtek ott, a vasuti állomason ki a táskájával, ki a tulipános ládajával, ki meg egyszerű batyujával s más effele holmijával, — mégis amerre jártak, megfordultak az emberek, sajnálkozva mondogatták: »Elmennek ők is, a szegény öregek . . .« És az öregek, köztük akarhány nehéz mozgásu férfiu, akiket az élet csatája már jól megviselt, feszesen lépkedtek, amde a szemükből az élet komolysága sugárzott... Nótazgattak is, elevenkedtek, . . . de az őket kikisérő hitvestársak és gyermekek sirása erősen megdobogtatta az »öregek« szivét... A magyarok igazságos Istene vezéreljen és áldjon meg benneteket, édes »legfiatalabb« katonai a Hazának és királynak! Szeretettel buesuzunk el tőletek, de erős a hitünk, hogy hamar visszajöttök . . . szerencsésen!

Doktor-lelkész. Ma egy hete avatták a budapesti tudományegyetemen a jog- és államtudomanyok doktorává *Mohácsy* Lajos marczalgergelyi evang. lelkészt, ami annal inkabb is érdekes, mert amióta a budapesti tudományegyetem fennal, ez az első eset, hogy rendes evangélikus lelkészt avattak a jog- és államtudományok doktorává. Mohácsy minden szigorlatát igen szép eredménnyel tette le es az egyetemre is már mint rendes lelkész iratkozott be. A felavatási ünnepelyen az uj doktoraudus hivatalos papi ornátusban: Luther-köntösben jelent meg. Megjelentek az ünne-

Választók összeirása. A vármegyei központi választmany legutóbbi gyülésen megalakitották a választói névjegyzékeket megállapitó összeiró küldöttségeket. A küldöttségek elnökei és tagjai kerületek és szavazókörök szerint a czelldömölki választókerületben a következők: Az alsósági szavazókörben: Elnök: Pálinkás Géza alsósági, h. elnök: Wallenstein Károly es póttag: Koczor Márton alsósági lakosok. Ezenkivül hivatalból rendes tagok az alsósági, bobai és kisköcsöki körjegyzők. Az összeiró küldöttség Alsóságon, Boban és Kisköcskön tartozik megjelenni. A czelldömölki szavazókörben: Elnök: Berzsenyi Dezső, h. elnök: dr. Pletnits Ferenc és póttag: Nagy Sándor lelkész czelldömölki lakosok. Hivatalból rendes tagjai a czelldömölki nagyközségi jegyző, a czelldömölkvidéki és Vönöcki körjegyzők. Az összeiró küldöttség Czelldömölkön és Vönöczkön tartozik megjelenni. A gerczei szavazókörben: Elnök: dr. Maróthy László, h. elnök: Kotzmann Rezső, póttag: Kiss Sándor káldi lakósok. Hivatalból rendes tagok: a gérczei és nagysimonyi-r körjegyzők. A küldöttség Gérczén és Nagysimonyiban tartozik megjelenni. A jánosházai szavazókörben: Elnök: Fangh József jánosházai, h. elnök: Illa Antal karakói, póttag: Bódy István dukai lakosok. Hivatalból rendes tagok a jánosházai nagyközségi jegyző, a jánosházavidéki körjegyző. A küldöttség Jánosházán tartozik megjelenni. A kenyeri szavazókörben: Elnök: Karolyi Endre ostffyasszonyfai, h. elnök: Horváth Ernő csöngei, póttag: Sutter Ede kenyeri lakósok. Hivatalból rendes tagjai a pápóczi és ostffyasszonyfai körjegyzők. A küldöttség Pápócon és Ostffyasszonyfán tartozik megjelenni. A magyargencsi szavazókörben: Elnök: Hertelendy Gyula, h. elnök: [illegible] Hannig János kemeneshőgyészi lakósok. Hivatalból rendes tagok a magyargencsi, egyházaskeszői és kemenesmagasi körjegyzők. A küldöttség Magyargencsen, Egyházaskeszőn Kemenesmagasiban tartozik megjelenni.

Mukedvelő. Hirt adtunk a czelldömölki rkath. apácazárda növendékeinek az elmult vasárnap és hétfőn megtartott műkedvelői előadásáról. Előre látható is volt, hogy ugy vasárnap, mint hétfőn annyira zsufolásig telt a Griff-szálló nagyterme, hogy igen sokan kiszorultak. Ezért az előadást *ma esti 5 órai kezdettel megismételik.* A növendékek által előadott szinművek és zenei számok igazán élvezetessé tették az estéket; volt is taps bőven, melyből ugyancsak kijutott a jó növéreknek is, kik fáradtságot nem ismerve, még éjjelüket is nappallá tették az előadások sikere érdekében. A Bolgár Vöröskereszt részére az eddig is befolyt jövedelem — mint halljuk — meghaladja az 1000 koronát.

Halálozás. Özv. Sandara Istvánné szül. Gálos Erzsébet magánzó f. hó 1 én reggel jobblétre szenderült. A boldogult 73 évet élt s ebből az utolsó három evet Czelldömölkön töltötte. Az elhunytban Sandara Imre kemeneskápolnai kántortanitó édesanyjat, Horváth Mihály czelldömölki máv. mozdonyvezető napát gyaszolja.

A vall. és közoktatásügyi magy. kir. minister engedélyezésével és felügyelete alatt álló szombathelyi *Deák-Otthon fiunevelő intézet* ötödik éve áll fönn és az intézetben a vidéki tanulók kellemes otthont találnak. Állandó fegyelmi és tanulmányi felügyelet van ott és a növendékek leckéikben naponta ellenőrizve lesznek. Helyben van fögimn., áll. főreál, felső kereskedelmi és polgári iskola. Napi 4-szeri étkezés, az ebéd fölváltva 2 és 3 tálas (normális időben naponta 3 tálas). Havi teljes ellátási dij 80 K (étkezés, lakás, mosás, fütés, világitás, kiszolgálás stb). Érdeklődőknek tessék tájékoztatót kérni az igazgatóságtól.

Hazafias ünnepély. A czelldömölki [illegible] (délután 5 órakor) a »Griff-szálloda nagytermében hazafias ünnepélyt rendez. Az ünnepély müsora: 1. Szozat. Énekli a polg. fiuisk. énekkar. 2. Ünnepi beszéd. Elmondja: Bálint Endre III. oszt. t. 3. Szülőföldem. Énekli a polg fiuisk. énekkar. 4. Talpra magyar! Szavalja Finkelstein Lajos III. oszt. t. 5. Talpra magyar! Énekli a polg. fiuisk. énekkar. 6. Rendőrtelenül! Háborus szinjáték 1 felvonásban. Irta: Lampérth Géza. Személyek: Öreg ur Horváth József. Honvedtiszt, a fia Kovács Sandor. Közös tiszt Módos József. Lengyel legionárius Pitho Lajos. Öreg béres Jenei Imre. Menekülő ur Bálint Endre. Menekülő polgár Szarka Ferenc. Menekülő paraszt Talabér Károly. Orosz altiszt — (Sugó: Csikor Lajos.) Katonák, nép. Történik az orosz betöres idején. Kikel még a földből... Éneklik a szereplők. 7. A bonbonok. Szavalja Varga József III. oszt. t. 8. Rajnai őrszem. Énekli a polg. fiuisk. énekkar. 9. Zsarnokölő, ragyogó nap! Irta: Ábrányi E. Szavalja Szabó József II. o. t. 10. Rajta föl! Énekli a polg. fiuisk. énekkar. 11. A koldus, Ábrányi E-től. Szavalja Csajbók Elemér II. o. t. 12. Nepdalegyveleg. Énekli a polg. fiuiskolai énekkar. 13. Hős diákok. Játék 3 felvonásban. Irta: Pakots József. Személyek: Kenéz tanár Németh János, Bethos népf. tiszt Nagy László. Öreg 48-as Ujtz Imre. Orosz kapitány Hegyi László. Orosz hadnagy Szalay Imre. Rutén paraszt Meszlényi József. Bothos diák Győrffy Imre. Pajor diák Kemenesi Tibor. Csák diák Szóka Gyula. Török diák Révész Zoltán. Jánosi diák Ipcsics József. Kemenes diák Németh Zoltán. Széki diák Blettler László. (Sugó: Csikor Lajos.) Szinhely: egy iskola; a Kárpátok melletti harctér. Az énekszámokat (Bérces Kárpát ... Mi piroslik . . . Honfiak! . . .) előadják a szereplők. Idő: a mai-háboru. 14. A czenstochai legenda. Irta: Kiss Menyhért. Zongora-Kiséret mellett előadja: Kemenesi Tibor III. o. tan. 15. Himnus. Énekli a polg. fiuiskolai énekkar. Belépő-dij: I. hely 1 K, II. hely 80 fillér, III. hely 60 fillér, állóhely 20 fillér. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. A kiadások levonása után megmaradt összeg a »Czelldömölk járási rokkant katonák alapja« javára szolgál.

sőt megjelent Szász Károly, a képviselőház elnöke, Kaczián János főesperes és Raffay Sándor theologiai tanár is. Az uj doktornak, a jeles papnak és ismert jó hazafinak sok ismerősével együtt mi is őszintén gratulálunk!

A háztartások fémei. Bar. a háztartásokban levő fém kötelező beszolgáltatását még nem rendeltek el, a fémbevaltas szakadatlanul és eredményesen folyik. A gyüjtést vezető hadi Fémközéppont mar tekintélyes mennyiségű fémet bocsátott ugy a hadvezetőség rendelkezesere és bizonyos, hogy sok békés sárgarezmozsárból, keszült agyu mar valamelyik harctéren durrog. A Fémközéppont ismerve hivatásának rendkivüli fontosságat, az elért sikernél nem áll meg, hanem ujabb és ujabb fémbeváltó helyet állit föl. Nemsokara el fogja érni, hogy nem lesz Magyarországon város, vagy község, ahol nincsen egy-egy beváltó szerve. Természetesen minden siker alapja közönségünk öntudatossága, mely e jól működő szervezettel egyelőre biztositeka annak, hogy hadseregünk nem lesz egyhamar municio hijján.

Elhunyt plébános. Beszinger Sandor nyug. salomvári plébanos-helyettes febr. 24-én hosszas szenvedés után, életének 66 dik évében, hosszas szenvedés után Vépben elhunyt. A megboldogult Vépben 1850-ben született, 1873-ban szentelték föl áldozópappá s mindjart Nagysitkére helyezték segédlelkésznek. 1875-ben Csehimindszentre, 1876-ban Vámosesaládra került káplánnak, 1884-ben Szombathelyen volt karkáplán, 1885-ben kinevezték ölből plébánosnak, 1911-ben Salomvárra küldték adminisztratornak, 1915-ben nyugalomba vonult s egy ideig Czelldömölkön élt, mig aztán f. é. januáriusban Vépbe, szülőföldjére kivánkozott. Ott helyezték febr. 26-án nagy részvét mellett örök pihenőre.

Lesz petroleum-központ is! Bécsből jelentik nekünk, hogy a magyar és osztrák kormány a petróleumipar megbizottjaival tárgyalt. Azt állitják, hogy jövőben a nyersolajellátást teljesen az uj *középpont* intezi és hatalma annál nagyobb lesz, mert a kincstári kutak termékeit is ők fogják irányitani a gyárakhoz, illetőleg a közönséghez. Nem a fogyasztók bőrére történt egyezségről van-e szó?

A háboru és az iskola. Petri Mór dr., a kiralyi tanfelügyelők egyik legkiválóbbika, igazi szakférfiu, a minap a világháboru tanulságairól szólt az Országos Pedagogium nagytermeben, amelyeke a népnevelésben és népoktatásban alkalmazhatunk. Reámutatott, hogy az iskolák, óvóintézetek szervezése mily helyes irányban haladt, de még mindig szaporitandok, különösen az óvóintézetek, az elemi iskolákban pedig nagybogy gondot kell forditani a gazdasági oktatásra. Hangoztatta a tanfelügyelet reformjának szükségességét, az iskolai zászlóaljak jelentőségét és a szlőjd fontosságát.

Apró hirek. Már az 1915 dik év végéig is a világháboru a hadviselőknek kerek számban 300 milliárdjába került, amiből Angliára 75 milliárd jut. Hol van, vagy mennyi még a vagyon-veszteségen kivül a rengeteg emberpusztulás, ami bizony a háborut előidéző ellenségeink bünös lelkét terheli?! — Mult évi febr. hó közepétől fogva a folyó év február 18-ig a középponti szövetségesek 670 hajót torpedóztak meg (439 angolt, 44 franciát, 29 oroszt, 28 olaszt, 8 belgát, a többi más nemzetiségü). — Lapunkban már emlitettük, hogy a kormány ujból elrendelte a vasárnapi munkaszünetet, ez tehát ma már mindenhol kötelező. Ugyancsak kormányrendelet érkezett le az orosz foglyok munkáltatására vonatkozólag, mely elég humánusan gondoskodik a foglyokról, akiknek munkaideje 12 óra, ebből is egy óra pihenőre esik; szeszt nem kaphatnak, de orvosi vizsgálat alá kerülnek havonkint kétszer is s róluk fejenkint 30 korona »kaució« teendő le. — A budápesti önkentes tüzoltótestület, mely közel negyvenhat esztendő óta szoros kapcsolatban a székesfőváros tüzoltóságával őrködött a főváros éjjeli tüzbiztosságán, a napokban kénytelen volt, taghiány miatt, szolgálatát egyelőre beszüntetni. — Egy imént megjelent statisztika szerint a világ 1914—15. évi kávétermelése 18.218.000 bált tett ki; az 1915—16. évi termelést 20,355.000 bálra becsülik. — Lapunk előző számába szóltunk a *facipőkről*, Mint valami kisértet, itt kopog körülöttünk a facipő kérdése, mert nagy a bőrhiány. De hát nem ragad-e bele a sárba a facipő, nem nehézkes-e, nem kényelmetlen és hangos-e? Erdélyi székelyeink foglalkoznak a facipő készitésével, Kubina András telepitő fölügyelőségi mérnöknek is volna valami praktikus uj találmánya: a régi cipő talpára hát megfelelően készitett rezgőnyarfa lécet kapcsolnak. Mondjak. *Mailáth* Gusztáv gróf erdélyi püspök fatalpu cipőt visel.

Uj bőripari rendelet. A hivatalos lap mai száma a február 3 ikán megjelent rendeletet a következőképpen modositja: A korlátozás alá eső bőröket bőrgyárak és timárok eladhatják katonai személyek részére az esetben, ha azok fölöttes hatóságuk igazolásával bizonyitják, hogy a vásárolt bőr személyes szükségletük fedezésére szolgál. Cipőgyárak és nagyobb bőrfeldolgozó üzemek 4 miliméternél vastagabb talpbőrből kivágott, 10 kilogramot meghaladó készletükre bizottsági vizsgálatot kérhetnek, hogy az katonai célra nem lenne földolgozható. Husznál kevesebb munkát foglalkoztató, tulnyomó részt, vagy teljesen kézi üzemmel dolgozó cipészek és bőrfeldolgozó kis-iparosok a február 6 án már kivágott állapotban volt talpkészletüket szabadon föl-dolgozhatják az esetben is, ha az a 10 kilogramot meghaladja. Egészben levő azon talpkészletüket azonban, amely korlatozás alá esik, csak katonai célra dolgozhatják föl. Az esetben, ha katonai rendelésük nincs, az ily készleteket esetleg a hatóságilag megállapitott legnagyobb áron el is adhatják.

Huszonöt betörés a nagysitkei szőlőhegyben. Nagysitkéről irják nekünk: Az utóbbi hetekben a nagysitkei szőlőhegyekben levő pincék nagy részét eddig még ismeretlen tettesek feltörték és az azokban levő gyümölcsöt mind elvitték. Némelyiknél az ajtókat feszitették ki különféle eszközökkel, ahol pedig azokkal nem boldogultak, a tetőkön rést bontva a padlás deszkáit fölfeszitve ereszkedtek le a helyiségekbe, sőt egy helyen a falat bontották ki, ugy hatoltak be a pincébe. A gyakori betörés által szenvedett károk mellett még szerencse, hogy a borkészletet megkimélték, legföljebb néhány litert fogyasztottak el. Éppen ezért igen erős a gyanu, hogy a betöréseket a határban levő fogolytáborból kiszökött foglyok követték el, mivel azok nagyobb mennyiségü bort elrejteni nem tudnak és igy csupán élelmiszereket zsákmányoltak. Eddig összesen 25 helyen törtek be Nagysitkén.

A cukor-árak maximálása. A kormány e tárgyban kiadott rendelete általánosságban kimondja, hogy a cukorgyártelepekről és a cukor tartására rendelt raktárakból elszállitásra kerülő cukor alapára a fogyasztási adóval együtt f. évi dec. 31-ig 100 kg-ként 111 korona. A rendelet alapján Vas vármegyében is kihirdettetik a cukor ára. Járásunk területén Czelldömölkön 112·45 K, Jánosházán 113 K-ban van megállapitva 100 kg-ként a cukor maximális ára. — Jó lesz mielőbb tudatni a kereskedőkkel, mert máris veszedelmesen fölcsigázták az árakat!

Hirtelen halál. Mult hó 26 án a Graz-budapesti vonalon hirtelenül meghalt Bakos Imre ujpesti lakos, kocsikezelő, ki Sárvárott szállt föl, hogy haza utazzon és egyet-mást elszállitson, de már beszállásakor rosszul lett s mielőtt a vonat Czelldömölkre ért volna, meghalt és itt levették. Az orvos-rendőri vizsgálat megejtése után, kedden el is temették. A temetésre hozzátartozói is megérkeztek.

Az inasidő megállapitása. (A kereskedelmi miniszter határozata). Az alispán megsemmisitette az ipartestület elüljáróságának azt a határozatát, mellyel az elüljáróság kimondotta, hogy az inas szerződését csak abban az esetben veszi tudomásul, ha az inasviszony tartamát legalább két esztendőben állapitják meg. A miniszter helyben hagyta a másodfoku határozatot, mert a tanidő megállapitását az ipartörvény az iparos és az inas szülője vagy gyámja között kötött kölcsönös megállapodásnak tartotta fönn, egyedüli törvényes korlátnak csak azt állitván föl, hogy a tanidőnek legalább az inas tizenötödik életévéig kell tartani. A mennyiben, mint a konkrét esetben, az inas ezt az életkort meghaladta, a tanidő mikéntvaló megállapitásának kérdését az iparhatóság nem befolyásolhatja.

Az alsósági Mária-leányok szép sikerrel tartott szinielőadásuk tiszta jövödelméből 23 koronát juttattak a czelldömölki Vöröskereszt fiókegylet céljaira. — Ugyancsak fenti célra Hertelendy Gyula magyargencsi földbirtokos 20 koronát volt szives adományozni.

A keresk. miniszter a hadseregfőparancsnoksággal egyetértve ismételten kimondotta, hogy a tábori postacsomagokban nem szabad élelmiszereket küldeni. A földm. miniszter rendeletileg figyelmezteti az illetékes hatóságokat, hogy azok jövőben a lóvásárlásokat Ausztria számára ne engedjék meg. — Kirabolták a rábakereszturi templomot. Éjjel vitték el a szentségtartót és egyéb értékes kegyszert. A tetteseknek már nyomában vannak. — A hadifoglyok különösen a moszkálik, ujabb időben már tulságosan otthonosan érezték magukat, azért az alispán rendeletére megrendszabályozásukra nézve már intézkedés történt s jövőre nem csavaroghatnak el erre-arra. — A hivatalos lap kormányrendeletet közölt, mely a cukor maximális árára vonatkozik; természetesen a cukor ára is emelkedik, ugy mint hogy a becses kávéé is már szépecskén emelkedett. — Kiss Gy. Zsigmondot az alispán megbizta a fölsőőri főszolgabiró helyettesitésével.

Adományok. A Vöröskereszt-kórháznak és üditő-állomásnak a héten az alábbi adományok érkeztek: Weltner Károly (Kemeneshőgyész) 16 kenyér, 10 kgr. liszt. Klein Vilmos és Gyömörey György (Iháa) naponta különböző mennyiségü tejet küldtek.

Innen-onnan. Budapestről irják nekünk: A Szabad Liceumban Cholnoky Jenő kolozsvári egyetemi tanár folytatta előadását a Földközi tengerről. Ez alkalommal főképpen Kisázsiáról szólt. Erzerumig — ugymond — eljuthattak az oroszok, de ezen tul jutni nagyon nehéz, mert sem utak, sem vasutak nincsenek, a hegyek magasak, az éghajlat száraz és a magas vidékeken zord. A törökök Erzerumnál nem tudtak kellő védelmet kifejteni, de az oroszok előrenyomulása lépésről-lépésre nehezebb lesz. Valóságos csapdába jutnak bele, ha gyors, meggondolatlan offenzivát erőszakolnak. A bagdadi vasutat nem kell félteni erről az oldalról. A Kárpátoknál sokkal nagyobb akadályok tornyosulnak. Sziriáról és Palesztináról beszélt még az előadó, kiemelve ezeknek a területeknek jelentőségét, Mezopotámiával együtt. A török birodalom megujhodása várható a mezopotámiai öntözések, a sziriai oázisok berendezésétől. A magyar mérnököknek is nagyszerü alkalom nyilik itt, hogy tudásukat kifejtsék, nagyot alkossanak, maguknak vagyont szerezzenek, a törököket pedig megerősitsék, hogy semmiféle hatalom ne vehessen több erőt rajtuk — Nem drágul a gyujtó. A Bud. Tud.-ót illetékes helyen annak kijelentésére hatalmazták föl, hogy a hazai gyujtógyártmányok árának emelése nem áll küszöbön, továbbá, hogy az illetéktelen közvetitő kizárásával vett belföldi gyujtó megfelelő polgári haszonnal továbbra is négy fillérjével árusitható dobozonkint. Azzal a hireszteléssel szemben, hogy Ausztriából nem jöhet be gyujtó, a magyar királyi középponti statisztikai hivatal adatai alapján megállapitható, hogy csupán az 1915. január—szeptemberi időszakban (későbbi adatok még nem állnak rendelkezésre) 17.873 métermázsát hoztak be Ausztriából, ami körülbelül huszezer ládának, illetve százmillió doboznak felel meg. — A Belgrader Nachrichten egyik legutóbbi száma azt mondja, hogy a szerb főváros lakosságának száma elérte az 52.000-et. Tekintettel arra, hogy békében kerek százezer szerb élt benne, most már ujjáéledésről lehet beszélni. A visszatérő lakosság szivárgása folytonos. Innen is, amonnan is előkerülnek az emberek. Emberek, akiket elsodort a háboru szele és akiket már elveszettnek tartottak. Most már alig van utca, amelyben ne volna nyitva bolt, s a kereskedelem kezdi rendes életét. A lakosság nagyrésze beleilleszkedik a háboruadta viszonyokba. Nagyrészüket a hatóság foglalkoztatja, egyik tolmács, a másik a hivatalban segit, a harmadik be van osztva valamelyik bizottságba. Van, aki bizalmi személy, s a községtanácsnál segit, a munkások dolgoznak az elektromos müveknél, vagy szedők, vagy korrektorok, rendkivül sok családot juttat kenyérhez a kifőzés. A nagyvendéglők, kávéházak meginditották üzemüket, egyszóval Belgrádnak félig-meddig normális az élete. A minap Montenegróból 7030 belgrádi tért vissza a városba Bosznián keresztül hozta őket a vonat, s a hatóság ingyenjegyet adott nekik s mindenben támogatta őket, csakhogy hazajöhessenek. Nagy hálával vannak hatóságaink iránt s rettentő gyülölettel beszélnek a szerb kormányról, mely mioden szerencsétlenségnek okozója lett. — Egy hős katonatisztünk, aki Szerbiát keresztül-kasul járta, hosszabb és nagyon érdekes tudósitást küldött Szkutariból többek közt azt irja: Most járom a hires Tarabosz-hegyet és a citadellát, hol ma is ugy áll az a pár öreg ágyu, ahogyan a jó törökök néhány évvel ezelőtt otthagyták. Utunkon rettenetes nyomait láttunk a szerbek menekülésének. Utak mentén, folyók partjain egyik lóhulla a másik mellett. Igen gyakran az ut közepén is, és itt senkinek sem jutott eszébe ezeket eltakaritani, amin a hollók és kutyák nagyon örültek. Ami még borzasztóbb, a hevenyészve elföldelt emberi holttesteket is előráncigálják a kutyák. S e szörnyüségek mellett ugy járnak el az emberek, mintha semmi különös dolgot nem látnának. Az antant legokosabb szereplője, Nikita király, ezektől a borzalmaktól megkimélte népét. Ő két nappal első csapataink bevonulása előtt egy rozoga fiakkeron meglépett. — Liverpool London után Angliának legjelentékenyebb városa s Európa második legnagyobb kikötőhelye. Testvérvárosa, Birkenhead, szintén elsőrangu kereskedelmi város. Tömérdek gyára, különösen sok posztógyára van. A két város-

nak 1894. óta komoly versenytársa akadt, amikor Manchester és Lancashire más, szintén jelentekeny ipari városai, az ugynevezett Manchester-csatorna által egyenes összeköttetésbe jutottak a tengerrel, s Liverpool gyámkodásától megszabadultak. Uj iparágak keletkeztek, a csatorna mentén nagy gyárak és munkasházak épültek. Főkiviteli cikk a szén, beviteli cikk a gyapot. Manchester Anglia gyapotiparának, s a vele rokon többi iparágnak a közeppontja. Ujabb időben hatalmas vasgyárak is keletkeztek. Nottingham Anglia csipkegyártásának székhelye, Sheffieldnek egyebek közt világhirü késárugyára van. A most emlitett városok valamennyi gyára a háboru kitörése óta municiógyártással foglalkozik. Egyik gyár a másik törében áll s igy nagyon valószinü, hogy minden német bomba talált. A gyarakban okozott óriás pusztitást kelségkivül a front is megfogja érezni. Rengeteg kárt tettek a bombák a dokkokban s a ki- és berakodásra szolgáló gépekben is, ami érzékeny kárára van a tengeri forgalomnak, annál is inkább, mert az észak-amerikai bevitelnek éppen ezek a kikötők a kapui. Ezt a csapást leginkább azok a körök fogják érezni, melyek üzletnek tekintették a háborut, kedvező alkalomnak arra, hogy nagyobb haszonhoz jussanak. — Érdekes levelet kapott a B. H. egy clevelandi magyartól, aki maga is azon töprenkedett, valjon a cimzett megkapja-e levelét, »mert ugy tudja, a tengeri rablók leszedik a postát«. A levél esetleg mégis eljutott hozzánk és a következőket mondja: Jónapot kivánok! Levelem kelt Clevelandban, 1916. január 4. Nemzetünk másfél esztendeje állja a harcot. Dicséret és dicsőség azoknak, akik elestek, dicséret és dicsőség azoknak is, akik még életben vannak. [illegible] az itteni viszonyokra. Vannak itt magyar állampolgárok, akiknek állampolgárságukon kivül nem köt semmi a magyar hazához. Se a nyelvük, se a hitük, semmijük. Ezek az emberek most egy kis fizetés-tobbletert dolgoznak fegyvergyárban, keszitik a municiót, mellyel magyarokat fognak ölni. Ha ezek nem vállalkoznának a szennyes munkára, már régen vége szakadt volna a háborunak. Amikor fizetés napja van, holtrészegek, nem lehet velük beszélni. Ha az ember figyelmezteti őket, hogy hazaárulást követnek el, följelentik és megbüntetik az illetőt, mert a törvény ezt az aljas szemétnépet védi. De ha van igazság az égben, akkor lesz még Magyarország törvényének is akkora ereje, hogy eltiporja ezt a féreg népet. Tündökölnek a municiógyártásban a bihari olahok, a tenkei meg gyantai rumunyok, akik 48-asoknak mondják magukat, amikor ott járt Károlyi Mihály gróf, hogy majd meghasadt a dobhártyánk. Most municiót gyártanak a magyarok ellen. A szatmári svábok se különbek, azok is srapnelt gyártanak a magyar haza dicsőségére. De azzal vigasztaljuk magunkat, hogy minden bünnek eljön a büntetése és láttunk mi már karón varjut — A történeti nyelvtudomány és néprajzi tények egész sorozatával bizonyitható be, hogy a magyaroknak és bolgároknak rokonsága és ezer ev előtt való együttélése nem vonható kétségbe. Ki lehet mutatni, hogy Asparuch, ki a bolgárok élen a mai királyságot, vagyis Moeziát elfoglalta, számos magyar indult e hóditó utjára, akik a bolgarságba olvadtak; sőt a bolgároknak Mozeiába való letelepedése volt közvetett oka annak, hogy a magyarok Pannoniába jöttek, hogy ismét a bolgárok tőszomszedságaban lehessenek.

Uj szálloige: A háboru egyik kezével prémmel, drága boavai takargatja be asszonyainkat, a másikkal pedig lehuzza rólunk még a cipőt is.

Levelezéseinknél használjunk hadi-segély bélyeget!

Rezgálic a szolősgazdáknak. A folyó évi rézgáliz biztositására az alispán a főszolgabirákhoz, polgármesterekhez, községi és körjegyzőkhöz az alábbi felhivást intézte. Tegyék azonnal es sürgősen közhirré, azonfelül a szőlős gazdákkal külön is közöljék, hogy a Földmivelésügyi Miniszter ur kilatasba helyezte, hogy majus hó végéig szőlő permetezési célokra 200 mázsa rézgálicot bocsát 3 korona árban a törvényhatóság rendelkezésére. Általam szétosztandó rézgálicban csakis a szőlősgazdák, még pedig kizárólag azok részesithetők, akiknek Vas vármegye törvényhatósága területén van a szőlőjük és ezek is csak szőleik folyó évi permetezésére és csak akkor kaphatnak rézgálicot, ha ebbeli szükségletüket más uton még nem szerezték be. Ezért mindazoknak, akiknek rézgálicra van szükségük, tartoznak nálam irasban vagy ez ügy előadásával megbizott dr. Guary Leó várm. II-od főjegyzőnél személyesen jelentkezni és pedig legkésőbb 1916. april. 15-ig, mert a később jelentkezők vagy folyamodók kérelme semmi körülmények közt tekintetbe vétetni nem fog. A folyamodóknak illetve jelentkezőknek magukkal kell hozni, illetve csatolni a következőket: 1) Község elöljárósági bizonyitványt arról, a) hogy rézgálic készletük nincs, b) hogy hány katasztrális hold (vagy hány-négyzet öl) szőlővel beültetett földjük van a törvényhatóság területén? s az illető községben nincs szervezett hegyközség. 2) Az igénylendő rézgálic mennyiség szerint kilónként a vétel ára 3 koronát a szállitási fuvar és egyéb költségekre 1 koronát csatoljanak illetve hozzanak magukkal. Netáni olcsóbb szállitás esetén a folyamodók a felesleget visszakapják. Mindazok, akik szervezett hegyközség kötelékébe tartoznak, a [illegible] folyamodhatnak, mely célból a hegyközségi elöljáróság a szőlővel beültetett terület nagyságát és a rézgálic szükségletet megállapitani, a rézgálic árát bevenni és a hegyközség folyamodványa kapcsán hozzám juttatni tartozik. Ugyancsak figyelmeztessék nyomatékosan a szőlős gazdákat arra is, hogy akinek más törvényhatóság területén van a szőlője, itt rézgálicot nem kaphat, csakis azon törvényhatóságnál, hol szőlője fekszik, továbbá, hogy az eddig akár nálam, akár másutt történt jelentkezések csak ugy vétetnek figyelembe, hogy ha az községi bizonyitvánnyal és pénzzel pótlólag felszereltetik. Szombathely, 1916. február 11. Alispán helyett: *Dr. Radó* s. k. főjegyző.

Kiadó: Dinkgreve Nándor.

Eladó sághegyi villa és szőlőhegybirtok.

A sághegyen egy két szobából, 1 konyhából, éléskamrából, tágas verandából, 2 pincéből, egy fedett előtérből, 2 mellekhelyiségből álló

villaszerü épület,

külön istálló, az ezekhez tartozó szőlőterülettel és lucernással egészben, esetleg két részben, szabadkézből eladó.

Tudakozódhatni a „Kemenesalja" szerkesztőségénél.

Tábori postaládák

könnyü, vékony gyalult deszkából bármily nagy mennyiségben kaphatók Dinkgreve Nándor papirkereskedésében.

Gőzfürdő Pápán

urak részére **reggel 6 órától** péntek, szombaton és vasárnap,

hölgyek részére **hétfőn** egész **nap nyitva.**

Kádfürdő a hét minden napján használható.

Bérbeadó ház.

A Czelldömölkön Árpád-utca 29. sz. a. villaszerüen épült lakóház, mely áll 5 szoba, fürdőszoba, zárt veranda, mosókonyha, pince, padlás és egyéb mellékhelyiségekből s amely épület felvan szerelve házi vizvezetékkel, villanyvilágitással, kertje parkirozott,

azonnal bérbeadó.

Érdeklődőknek felvilágositást ad Bánóczy István adóhivatali ellenőr ur Czelldömölkön.

SOKORAY ELEK
Szentgotthárd nagyközség főjegyzője.

Nyomatott Dinkgreve Nándor villanyerőre berendezett könyvnyomdájában, Celldömölk.